

Om informationsskyltarna i området

På er rundvandring i radhusområdet Riksrådsvägen kommer ni att finna informationsskyltar. Skyltarna följer ingen speciell ordning utan är placerade på platser som passar texternas innehåll. De behandlar olika kvaliteter i området. Det är en målsättning att områdets såväl unika som tidstypiska drag belyses. Förhoppningen är att denna lilla utställning skall väcka intresse hos områdets boende och gäster samt sporra till ytterligare kunskap om området, dess arkitektur och utemiljö.

Korta fakta om radhusområdet Riksrådsvägen

Byggherre: Hyreshus i Stockholm AB

Förvaltare: Svenska Bostäder till september 2000, därefter bostadsrättsföreningen Riksrådsvägen.

Arkitekter: Léonie Geisendorf och Charles Edouard Geisendorf (1913-1985).

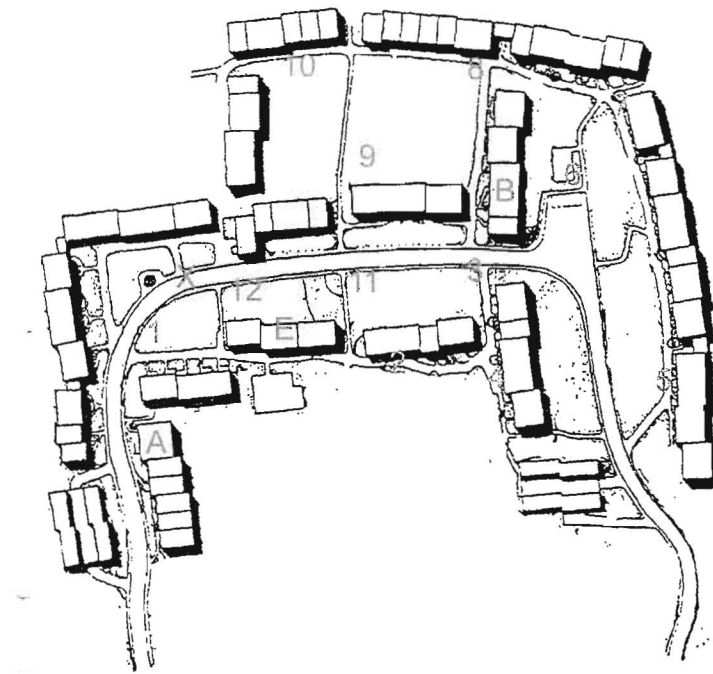
Trädgårdsarkitekt: Nils Oréto

Fastställd stadsplan: 1952

Byggår: 1954-1956

Antal lägenheter: 114 radhuslägenheter om 5 rum och kök samt en lägenhet om två rum och kök.

Här finns informationstavlorna

X. Här är du nu

1. Förortsplanering
2. Radhusutredningen
3. Väderstrecken bestämmer
4. Formspråk
5. Materialen följer konstruktionen
6. Nuvarande detaljplan
7. Hustyperna
8. Terrängen bestämmer
9. Utemiljö
10. Ute – inne
11. Gårdarna
12. Torget

- A. Öppet hus, kl 15-16, nr 56.
B. Öppet hus, kl 15-16, nr 135
E. Öppet hus, kl 15-16, nr 76

Förortsplanering

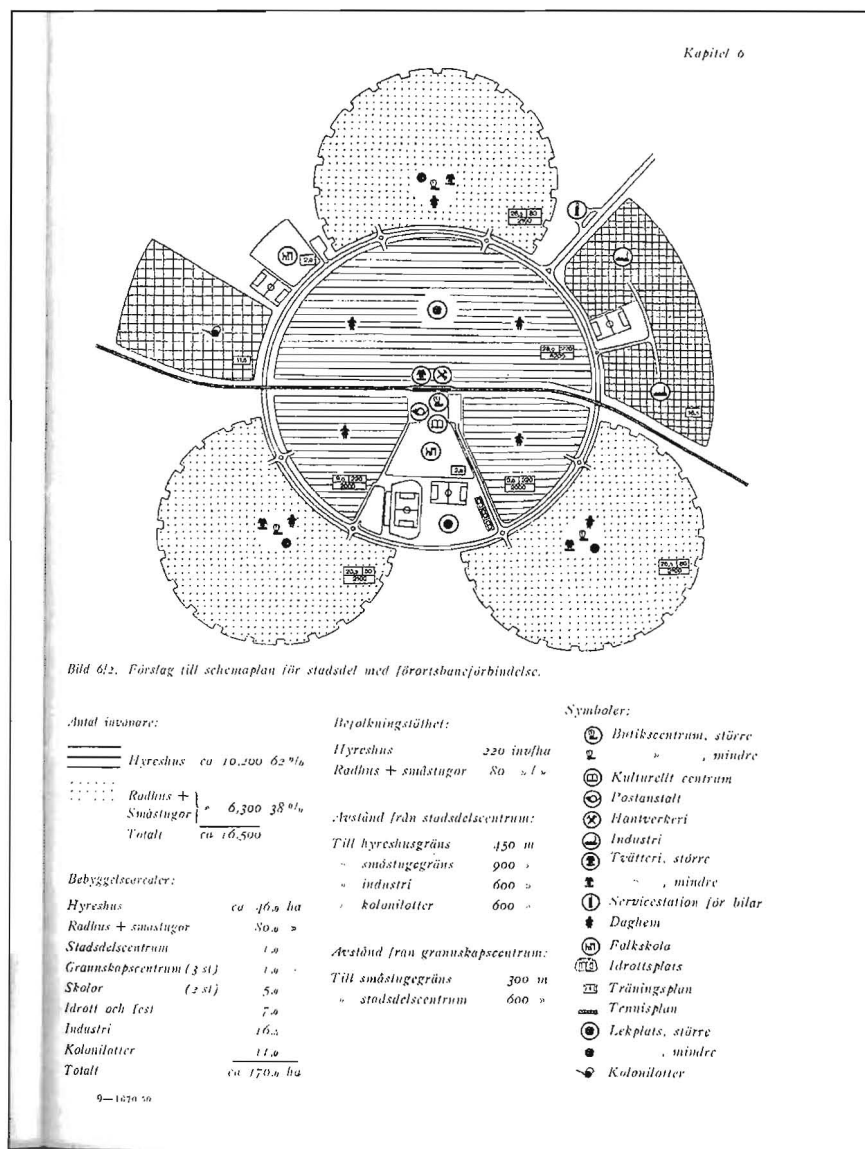

Bild. Generalplan för Stockholm 1952.

Det var från tunnelbanan som 1950-talets planering av de nya förorterna utgick och det var tunnelbanan som de flesta boende och besökare använde sig av. I generalplanen för Stockholm från 1952 var både stadsdelarnas placering i förhållande till varandra liksom deras uppbyggnad i princip bestämd.

Som pärlor längs med ett pärlband, väl avgränsade från varandra genom grönbälten, låg de nya förorterna längs med tunnelbanelinjerna. Detta är mycket märkbart på gröna linjen mot både Bagarmossen och Skarpnäck.

Närmast tunnelbanestationen och förortscentrat placerades flerfamiljshus för att ge butikerna i centrat ett tillräckligt stort kundunderlag och ge ett visst mått av "stadsmässighet" åt centrat. Ofta markerades centrum med ett höghus för att ytterligare förstärka centrumkaraktären.

I Bagarmossens centrum återfinns ett högt skivhus. Längre bort från centrum påträffas glesare bebyggelse i form av radhus och villor. Det skulle inte ta mer än just cirka tio minuter att nå centrum från förortens ytterkanter. Det är cirka 800 meter till Bagarmossens centrum från Riksrådsvägen.

Väl avgränsad mot intilliggande bebyggelse, genom både grönbälten och höjdskillnader, ligger radhusområdet Riksrådsvägen. Grönområdena var mycket viktiga för stadens struktur och bidrog till att ge identitet åt såväl stadsdelar som enskilda kvarter inom förorten, helt i enlighet med Stockholms parkkontors ideologi. Grönstråken skilde bostadsenheterna åt och i grönbältena lades gångvägar vilka knöt ihop stadsdelens olika delar och ledde till stadsdelens centrum där de dagliga inköpen kunde göras.

Radhusutredningen

Charles Edouard Geisendorf skriver 1956 i tidskriften *Byggmästaren*, att Riksrådsvägens radhus var en direkt tillämpning av den statliga radhusutredningens slutsatser. Han hade själv medverkat i utredningen. Det egna hemmet hade länge varit den ultimata familjebostaden för både arbetaren och tjänstemannen. Utredningen ville presentera ett alternativ som kombinerade småhusets marknära boende med flerfamiljshusets ekonomi. En utgångspunkt för utredningens arbete var de boendes trivsel och husmoderns arbete med hem och barn. Många av de rekommendationer som står att finna är tillämpade på Riksrådsvägens planlösningar.

Vad utredningen särskilt undersökte var rumsammanhang, genomgång, uteplatsen och förvaltningsformen.

Genom en smidig planlösning skulle husmoderns arbete i hemmet underlättas samtidigt som planlösningen skulle medge att vardagsrummet hölls fritt från spring och lek samt från störande genomgång till uteplatsen. Detta löstes på Riksrådsvägen genom att förlägga vardagsrummet i ovanvåningen i vissa lägenheten. Från köken har husmodern vidare god överblick över barnens aktiviteter både ute och inne. Inomhus genom glasade partier, snedställda väggar och rummens inbördes samband.

Genom det stora köksfönstret är det också möjligt att ha ett öga på barnens lek utomhus.

Behovet av en från insyn skyddad uteplats löstes på Riksrådsvägen genom förskjutningar i höjd- och sidled samt genom spegelvändningar av husen. Se separat text.

Utredningen kom också fram till att radhusets ringa popularitet berodde på att tidigare radhuslägenheter uppförts till försäljning, ofta i nära anslutning till egnahemsområden. Således skulle lägenheterna upplåtas med hyresrätt vilket skedde på Riksrådsvägen. I generalplanen för Stockholm från 1952 presenterades radhuset som alternativ till framför allt hyreshuset och inte till småstugan.

Väderstrecken bestämmer

Den moderna staden skapades med hygieniska förtecken. Enkla byggnader, så rationellt och ekonomiskt tillverkade som möjligt, och med stora fönster som släppte in mycket ljus. Spröjs var överflödiga både ur produktionssynpunkt och ur ett sanitärt perspektiv. För att verkligen ta tillvara på dagsljuset placerades byggnaderna antingen i nord-sydlig eller i öst-västlig riktning. På så sätt kunde bostäderna få ljus hela dagen. Dessa principer har i allra högsta grad påverkat Riksrådsvägens planering och utformning.

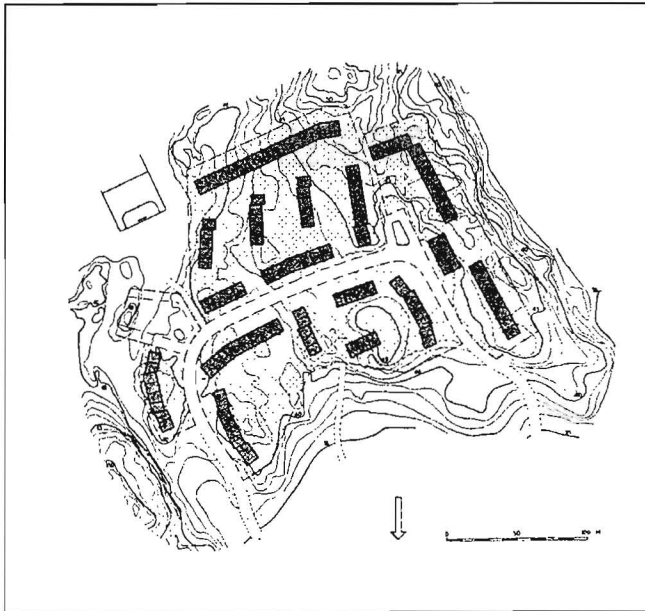

Bild. Ursprunglig stadsplan.
Ur *Byggmästaren* 1956.

När Charles Edouard och Leonie Geisendorf fick uppdrag av Hyreshus i Stockholm AB att planera radhusområdet fanns redan en fastställd stadsplan från 1951 för området. Denna var i förhållande till den nuvarande planen betydligt mer konventionell med huslängor upp-
radade längs med och parallellt med den redan utbyggda gatan. Geisendorfs omarbetade planen och utnyttjade istället den kuperade terrängen genom att gruppera längre huslängor kring fyra "gårdar".

Husens placering medför att det är långa avstånd mellan längorna så att man endast på ett fåtal ställen vid gavlarna har insyn i lägenheterna. Så till vida är bostäderna mycket insynsskyddade. Inte bara huskropparnas orientering bestämdes av väderstrecken utan även vardags-rummens placering. Samtliga av radhusens vardagsrum är placerade antingen i söder eller i väster och får då sol under så stor del av dagen som möjligt. Också radhusens uteplatser och små trädgårdar är placerade i dessa väderstreck, vilket också ger goda odlingsmöjligheter. Köken är å andra sidan placerade åt norr eller öster och får på motsvarande sätt så lite ljus som möjligt.

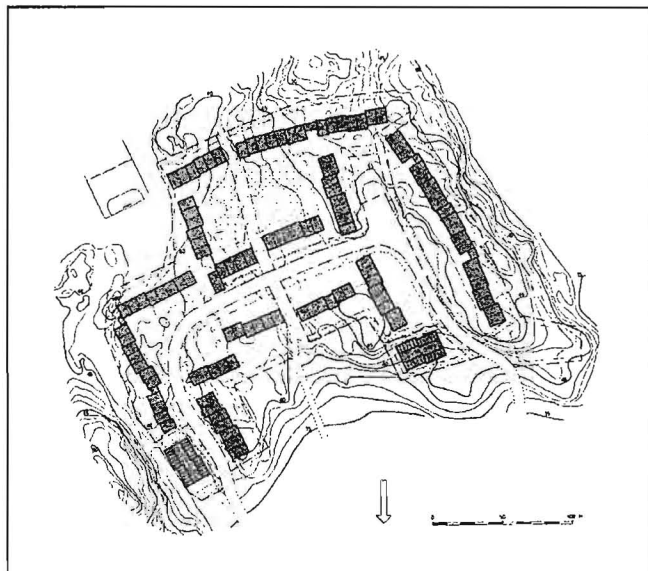

Bild. Omarbetad elastisk stadsplan.
Ur *Byggmästaren* 1956, B12.

Formspråk

Utseendet på Riksrådsvägens radhus är mycket typiska för 1950-talets modernistiska arkitektur.

Det tidiga 1900-talets visioner om öppna rum, platta tak, en form som genererats av material, konstruktion och funktion, och rationell och ekonomisk produktion är förverkligat på Riksrådsvägen i en human skala med de boendes behov som ledstjärna.

Området är mycket sammanhållet och varje enskilt hus underordnat helheten. Upprepningen av ett fåtal element är ett av områdets starkaste karaktärsdrag, vilket naturligtvis är en effekt av radhusformen. Arkitekturen blir emellertid aldrig enförmig då det inom helheten finns stora variationer. De olika hustypernas skilda fasader bidrar till den intressanta miljön, liksom förskjutningar i höjd- och sidled samt spegelvändningar. Dessa små avvikelser medverkar till områdets karaktär och har stor betydelse för den estetiska kvaliteten. Terrängens verkningar och växtlighet bidrar också starkt till områdets intimitet och särprägel.

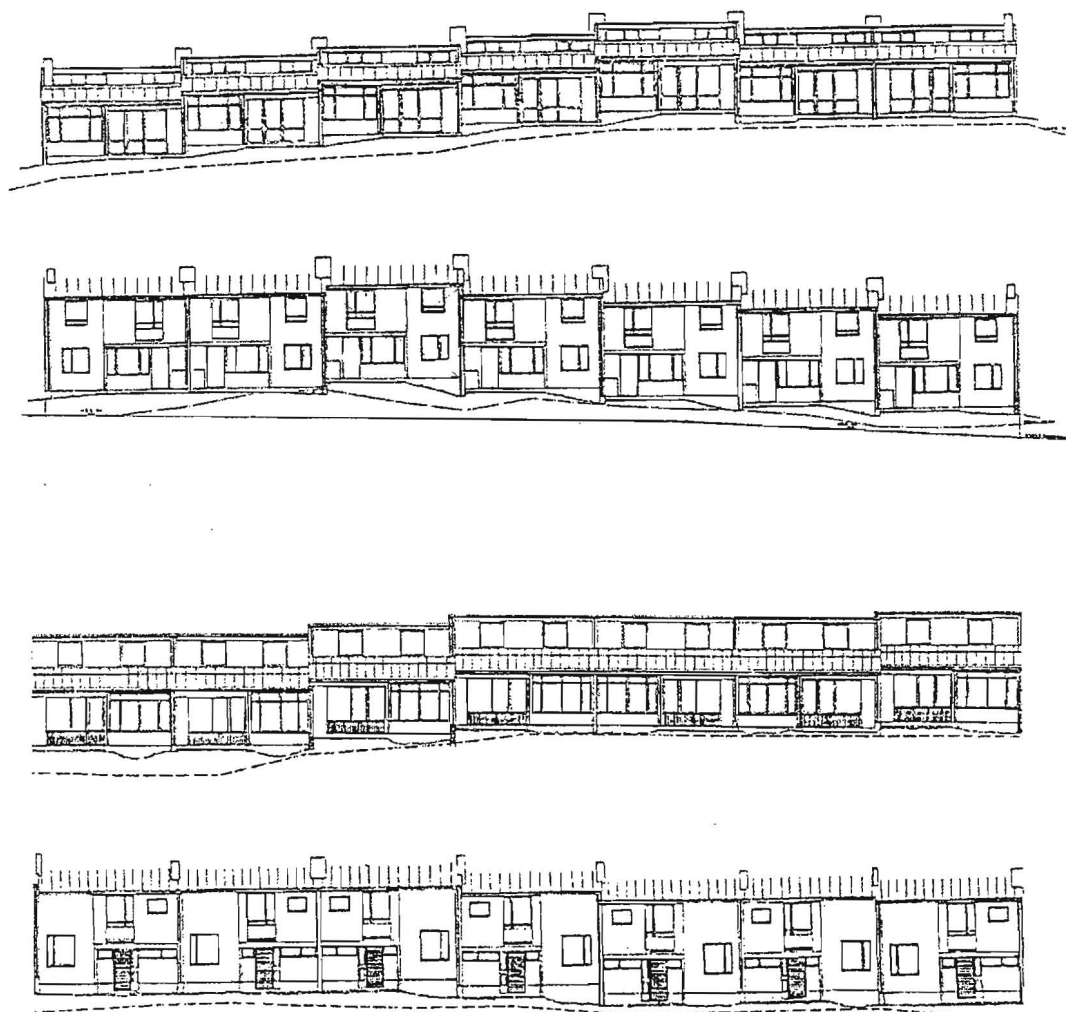

Bild. Hustyp A (överst) och B (underst).

Varje enskild lägenhetsfasad har en asymmetrisk uppbyggnad och förhållandet mellan mur och öppningar är balanserad. I hustyp A och B består entréfasaden av en stående och två liggande rektanglar. Horisontal och vertikaler är väl avvägda med ett inbördes spänningsförhållande. Trädgårdsfasaden domineras av bottenvåningens stora fönster och ovanvåningen är enkelt gestaltad med de två sovrumsfönstren. I hustyp E och G är fasadutformningen mer fri och präglas av relativt stor slutenhet. Kompositionen påminner om ett abstrakt konstverk. Hustyp G och E har samma planlösning med vardagsrum på övervåningen. Bottenvåningarna är emellertid vridna 180 grader. I hustyp E är entrén förlagd till kökssidan och i hustyp G till trädgårdssidan.

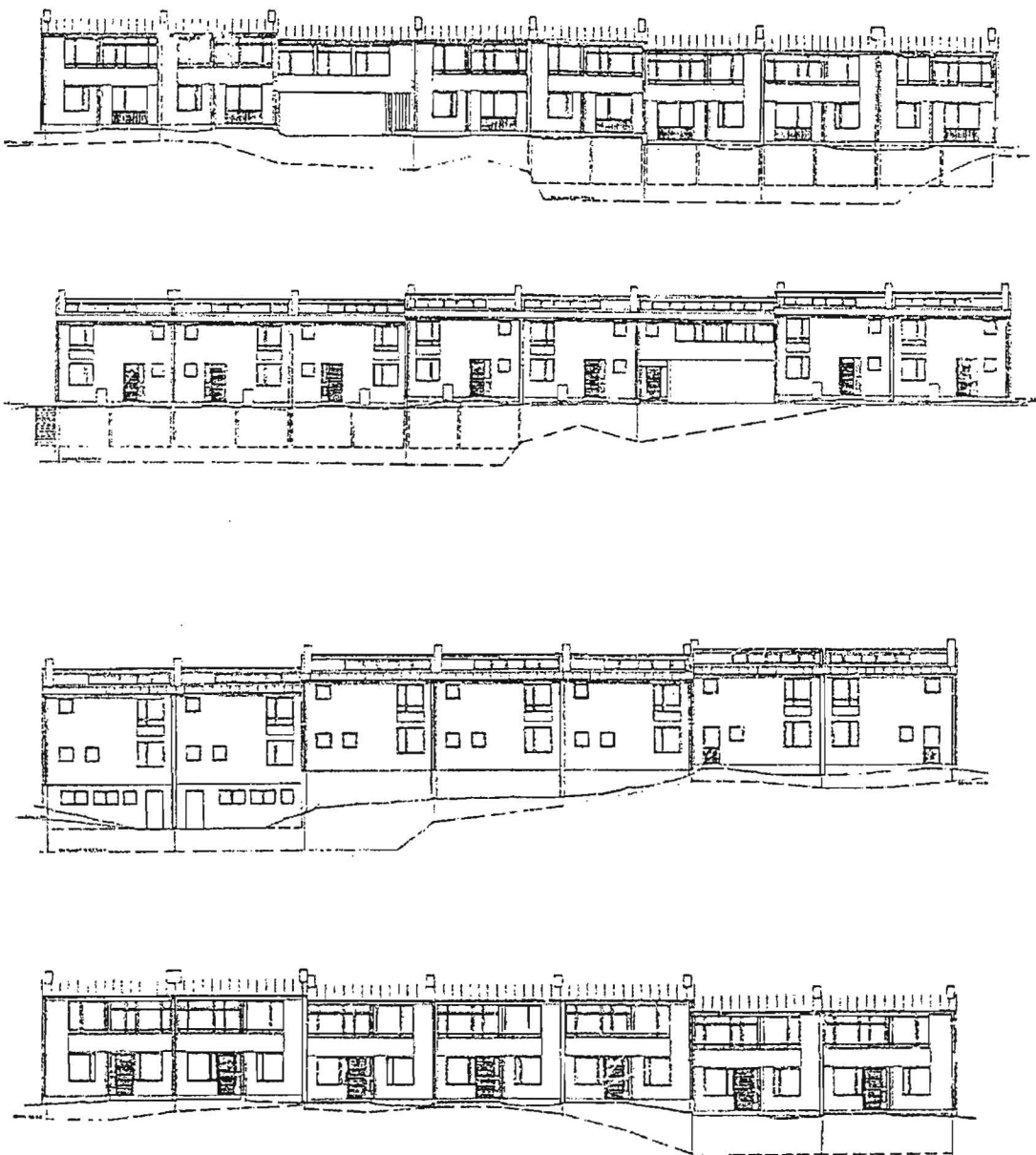

Bild. Fasader, hustyp E (överst) och G (underst).

Materialen följer konstruktionen

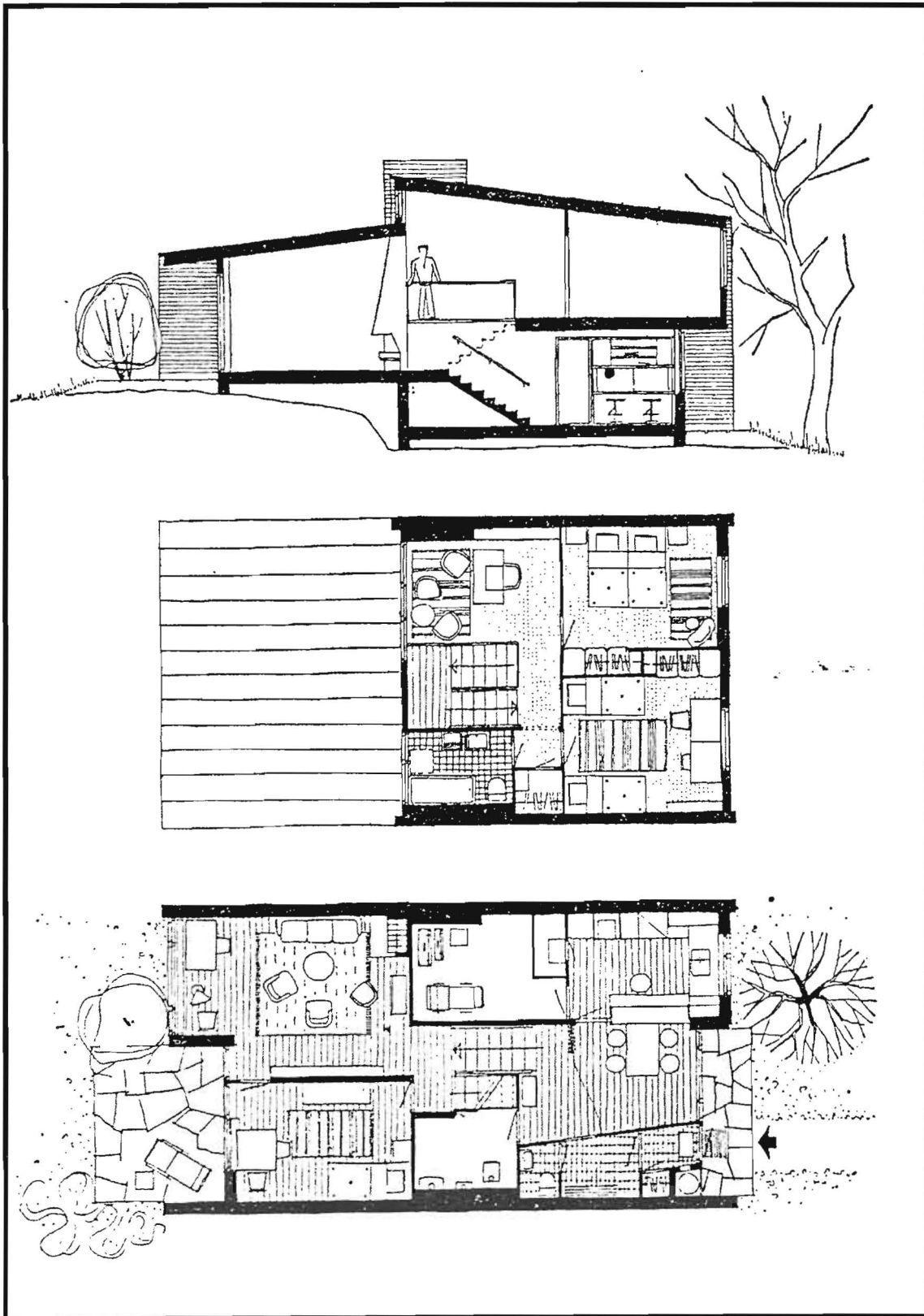
Fasaderna utgör en provkarta på 1950-talets vanliga fasadmateriäl: eternit, spritputs, tegel och betong.

Radhusens fasader återger genom de olika materialen, byggnadernas konstruktion och funktion, vilket är karaktäristiskt för modernismens arkitektur.

- Lägenhetsavskiljande, bärande väggar är utförda i hårdbränt tegel vilka framträder som dragkedjor på radhuslängorna.
- Ytterväggarna är av lättbetongblock, vilka putsats i en grov spritputs med ballast av småsten.
- De utfackade väggarna på ovanvåningen i hustyp B det vill säga ovanför entrépartiet, är av så kallade Wernoblock och klädda med cementfiberplattor, i dagligt tal kallade eternitplattor.
- Väggar kring entréparti och uteplats är av tegel för att motstå slitage.
- Bjälklag består av fabriksstillverkade och monteringsfärdiga betongbalkar på vilka lagts betongplattor som gjutits ihop. De yttersta bjälkarna är synliga i fasad.

I en jämförelse med andra samtida radhus i Stockholmstrakten framstår Riksrådsvägens arkitektur som spännande och tuff genom blandningen och behandlingen av fasadmateriäl. Andra radhusområden från 1950-talet, med några undantag är betydligt mer konventionella till karaktären.

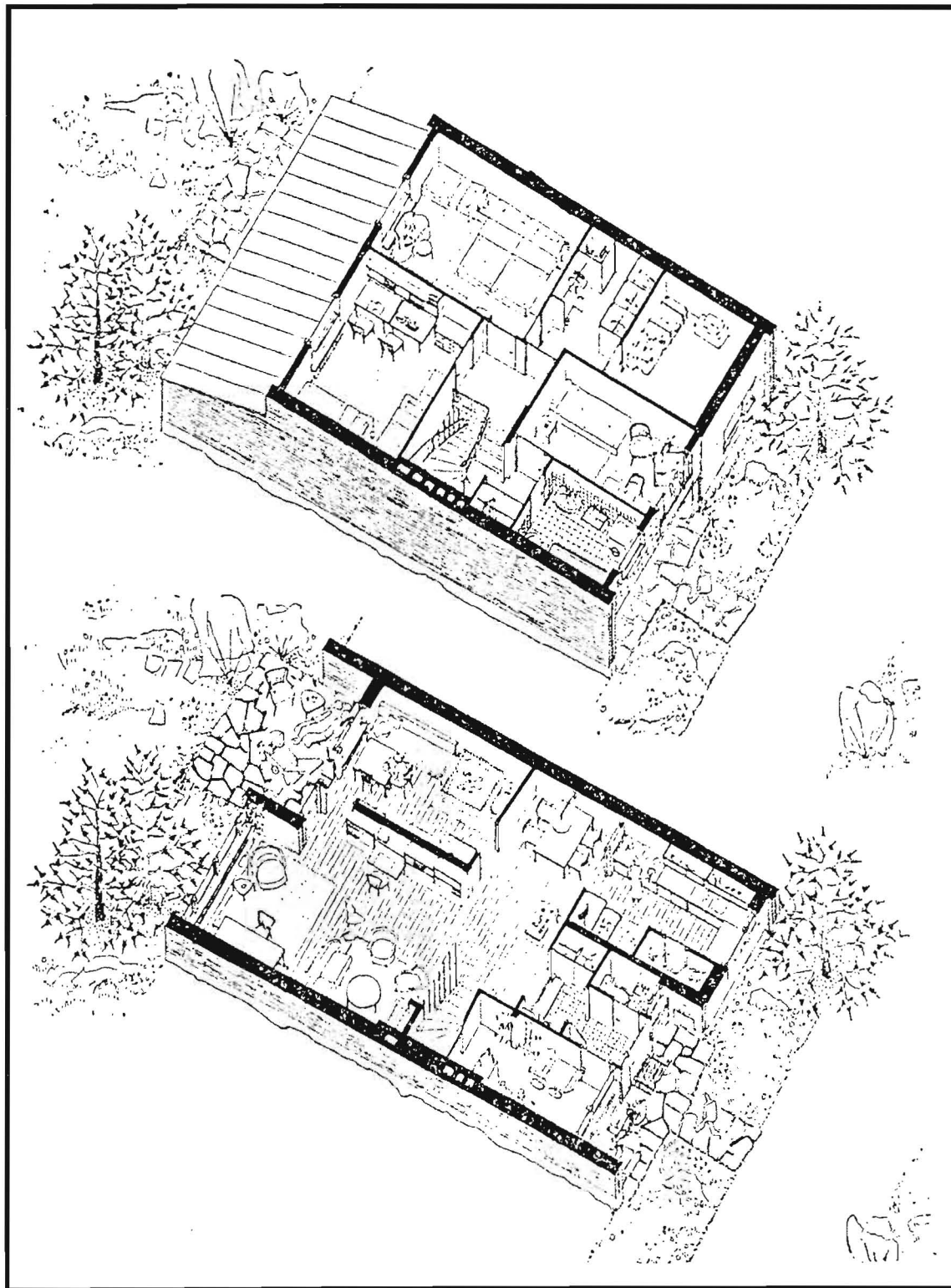
Hustyp A
Nummer 45 – 58.
Ur *Byggmästaren* 1956, B 12.

Hustyp B

Nummer 71-81, 83-93, 94-105, 95-107, 111-117, 119-129, 131-145,
147-159 och 163-201

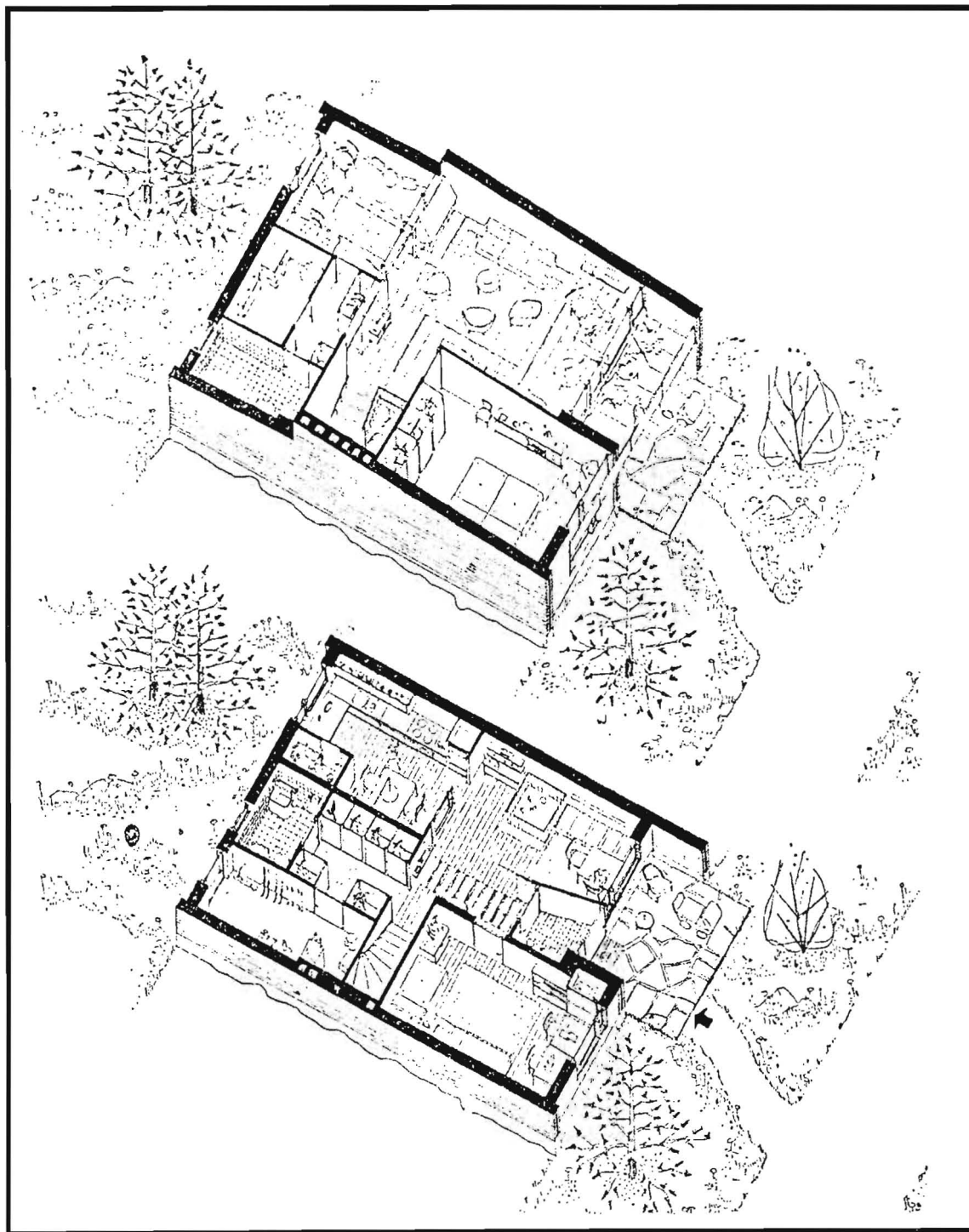
Ur *Byggmästaren* 1956, B 12.

Hustyp E

Nummer 57-69 och 70-92 och hustyp G: nummer 35-55 och 60-68

Ur *Byggmästaren* 1956, B 12.

Nuvarande detaljplan

Nuvarande detaljplan fastställdes 1953 och gäller ännu. Det är denna som nu håller på att revideras och moderniseras av Stockholms stadsbyggnadskontor, samt förses med så kallade skyddsföreskrifter.

Terrängen och väderstrecken var i hög grad bestämmande för hur Geisendorfs och Orénto gestaltade planen för Riksrådsvägen. Läs mer om detta på skyltarna "Terrängen bestämmer" och "Väderstrecken bestämmer".

Ytterligare betingelser för planen var en hävdad stig från Häradsomavägen i villaområdet till Skarpnäck. Denna delar upp de långa huslängorna mellan Riksrådsvägens båda krökar i fyra kortare, två på vardera sidan om vägen. En lednings- och avloppsgata, markerat med u och x på plankartan, i kvarteret Adelsmannen motiverar vidare öppningen under ateljélägenheten på Riksrådsvägen 67 eftersom den måste vara åtkomlig.

Stadsplanen utgick ifrån Geisendorfs och AB Hyreshus radhusprojekt. I planen specificerades var butiksbyggnaden skulle placeras och dessutom anvisades en plats för en barnstuga. På denna plats byggdes senare det daghem som idag fungerar som korttidsboende för handi-käppade barn.

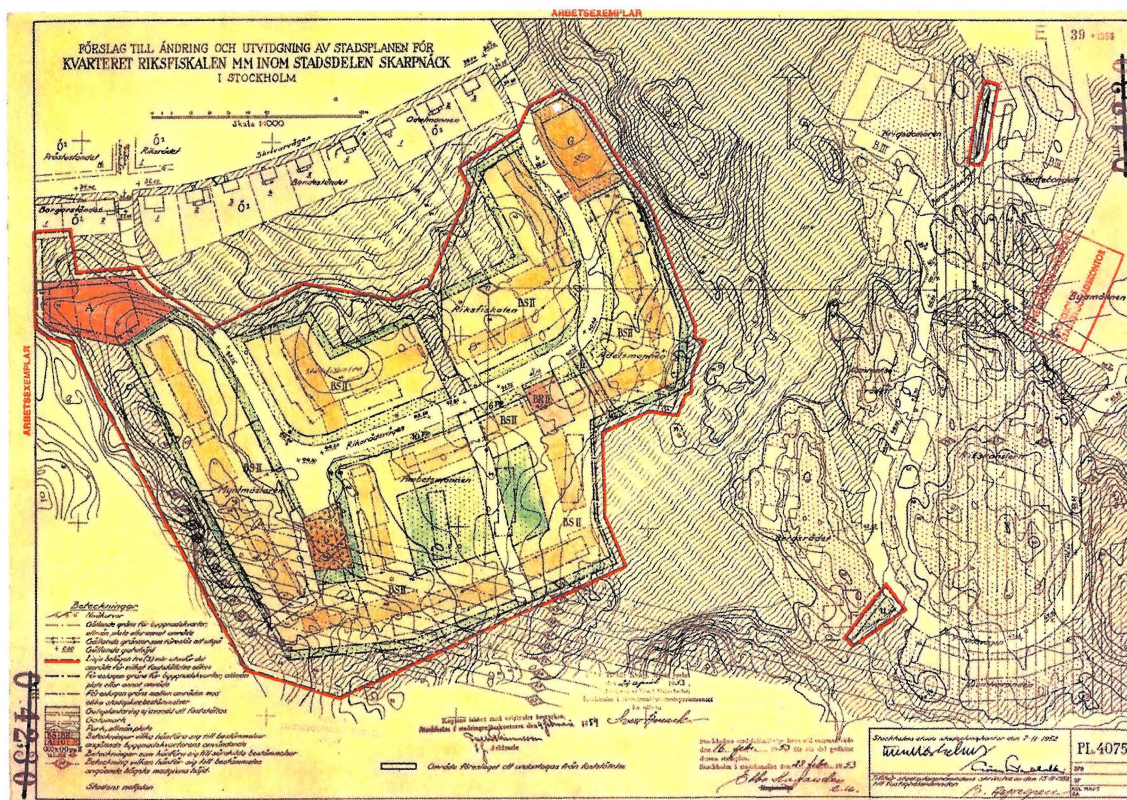

Bild. Fastställd och gällande detaljplan. Stockholms stadsbyggnadskontor.

Planbestämmelserna anger var och vad som får byggas.

BS betyder att det markerade området fick bebyggas med bostadshus i form av enfamiljs radhus eller kedjehus. Varje lägenhet fick dessutom ha en våningsyta på max 120 kvadratmeter. Det vill säga, hela byggrätten är inte utnyttjad. De romerska siffrorna II anger vidare att husen fick vara högst två våningar. BR betyder att området fick användas för bostads- och handelsändamål. G står för garage. Den orange ytan med små cirklar i vid nuvarande sjukdagars parkeringen, markerar att garaget måste byggas in i sluttningen på ett sådant sätt att det fortfarande gick att anlägga planteringar ovanpå.

Riksrådsvägen och bilarna

I den stadsplan som Léonie och Charles Eduard Geisendorf utarbetade ingick två garage i vardera änden av området. Dessa skulle rymma minst tjugo bilar vardera. De kom aldrig att utföras på grund av kostnadsskäl. Den fastställda stadsplanen visar dock två outnyttjade byggrätter för garage. Den visar också på ett garage som skulle byggas in i sluttningen ovanför 7-dagarsparkeringen. Ytterligare 16 bilplatser förlades på tomtmark. Sammanlagt planerades alltså för närmare 50 parkeringsplatser, det vill säga en parkering på vart tredje hushåll. Detta kan jämföras med dels antalet bilar 1950, vilket var cirka 39 per 1000 invånare i Stockholmsområdet, dels antalet parkerade bilar på Riksrådsvägen idag. Idag har varje hushåll på Riksrådsvägen åtminstone en bil, vissa har två. Kanske skulle garagen ha byggts?

Hustyperna

Totalt i området finns 114 radhuslägenheter samt en tvårumslägenhet ovanpå den före detta butiken. Samtliga radhus har fem rum och kök. De är vidare försedda med öppen spis i vardagsrummet. Radhuslägenheterna är av tre typer, varav den ena finns med två något olika bottenvåningar. Samtliga hustyper har mycket kompakta planlösningar med bra samband och bra ljusförhållanden. Rummen inbördes goda förhållanden kan förklaras med den centralt placerade trappan och den korta med djupa huskroppen. Värt att notera i husen interiörer är att lägenhetsavskiljande väggar i vardagsrummen ursprungligen var putsade.

Typerna E och G finns i 19 respektive 16 exemplar. Lägenheterna har två hela våningar och vardagsrummet med den öppna spisen förlagd till övervåningen. Vardagsrummet har balkong, överljus och högt till tak vilket bidrar till upplevelsen av arkitektur. Bottenvåningarna i hus E respektive G skiljer sig åt så tillvida att husen har entré antingen från köks- eller sovrumssidan och därmed olika fasadlösningar.

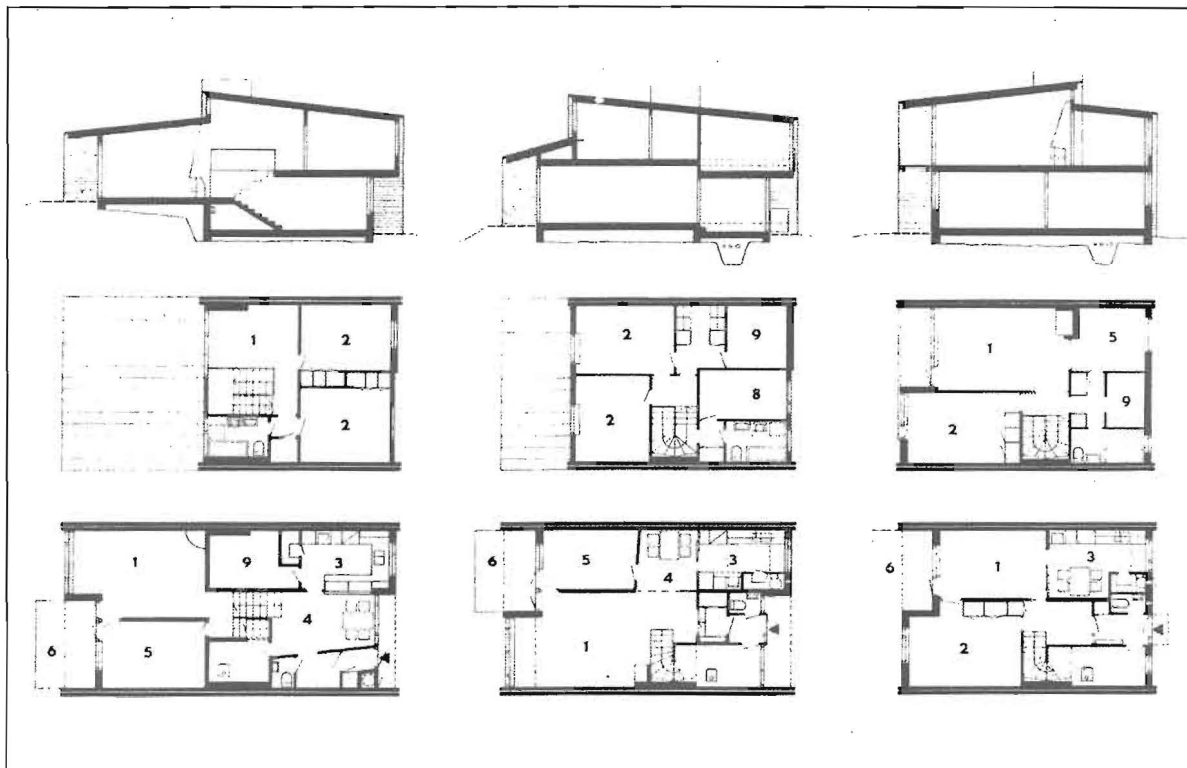
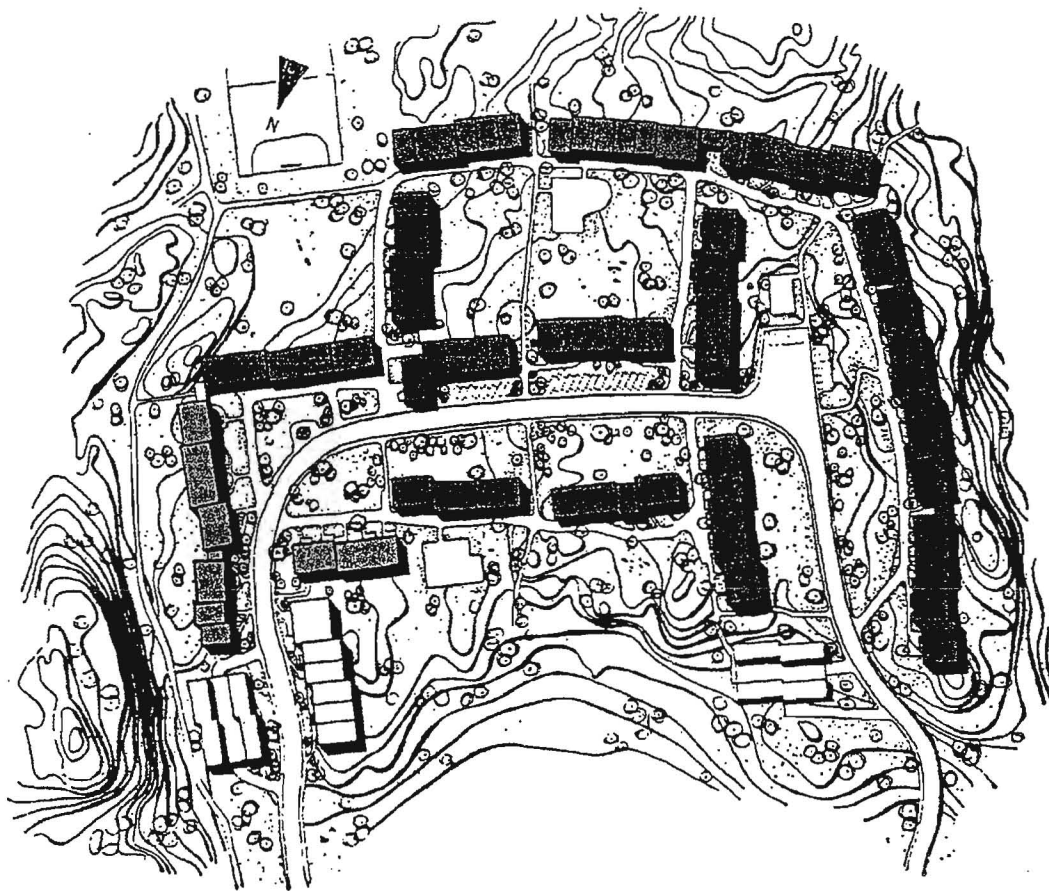

Bild. Hustyper från vänster A, B och G. Ur Gullström 1990. Léonie Geisendorf. Arkitektur.

Hustyp A finns endast i sju exemplar i länga 1. Dessa lägenheter har en mycket speciell planlösning med tre halvplan. Kök med matplats tillsammans med hall är förlagda i entréplan. En halv trappa upp finns vardagsrummet och ett sovrum, båda med utgång till uteplatsen i västläge. Ytterligare en halvtrappa upp finns två sovrum och badrum samt en arbetshörna. Arbetshörna utgör en integrerad del av vardagsrummet, dock en halv trappa upp och avdelat genom ett räcke. Denna huslänga kallas ibland för "amerikalängan" på grund av det sinnrika barköket. Kök och matplats är åtskilda genom köksskåp med skjutlucka mellan över och underskåp.

Av den vanligaste lägenheten, typ B, finns 72 stycken. Lägenheterna har två våningar och vardagsrummet förlagt till bottenvåningen. Planlösningen är öppen med ett glasat skjutdörrsparti mellan kök och matplats vilket bidrar till öppen- och luftligheten. Vidare är väggen mellan matplats och sovrummet sned i förhållande den lägenhetsavskiljande väggen. Detta skapar spänning i planlösningen, medför god sikt för husmodern i köket över vardagsrummet samt skapar ett falskt perspektiv från trappan. Övervåningen som består av två sovrum, klädkammare och förråd är indragen ovanför vardagsrummet. På ett vilplan mellan under- och övervåning är ett litet mellanplan inskjutet som inrymmer badrum och ytterligare sovrum.

Hustyper:

A: vit

B: svart

E: ljusgrå

G: mörkgrå

Terrängen bestämmer

Med pinnar och snöre i händerna stegades husen ut och placerades in i den kuperade terrängen. Bergklackar och träd sparades och stora sprängningsarbeten undveks, av hänsyn till ekonomi, terräng och vegetation.

Unikt för området är de till terrängen mycket fint inpassade radhuslängorna. Flera utstakningsförsök gjordes av Nils Orénto och Charles Edouard Gesiendorf och varje bostad är anpassad till nivåskillnader, växtlighet och bergets utbredning. Genom de korta men djupa huskropparna, cirka sju meter breda och tio till tretton meter djupa, är det möjligt att anpassa bebyggelsen efter naturens skiftningar. Flera stora tallar sparades och kom att stå mycket nära fasaderna. Idag är dock flera av dem borta.

För att minimera sprängningsarbetena saknar husen i de flesta fall källare och endast inspektions- och rörgravar löper under husen.

Foto. Stina Hagelqvist

Vidare bestämde terrängen och områdets placering användningen av radhuset som bostadstyp. Radhuset var ännu på 1950-talet relativt ovanlig och det hade varit mer ekonomiskt att bygga flerfamiljshus men inflygningshöjden till Skarpnäcks flygplats i kombination med höjdplatån begränsar våningsantalet.

På grund av terrängen har en länga om sju hus också utformats med tre halvplan. Se vidare om hustyper.

Utemiljö

En grundläggande princip för hur Riksrådsvägen utemiljö är organiserad är kontakten mellan ute och inne samt mjuka övergångar mellan privat och offentligt, att de boende skall kunna sitta på sina uteplatser och titta ut över allmänningen och samtidigt vara skyddade mot insyn.

Karaktären skulle informell. Detta märks i användningen av friväxande buskar som inte formklippts, vilka planterats intill radhusens framsidor. Dessa utgör vegetationens stomme och är karaktärsskapande. Buskagen bildar också en mjuk övergång mot byggnadernas strikta arkitektur.

Till den informella karaktären kan läggas den fria placeringen av buskage och bevarade höga stamträden, vanligen tall, vilka finns spridda i området. Tallbeståndet kompletterades med bland annat björk och hägg. Husen kan sägas ha varit nedsatta i en skogsbacke av mälardalskaraktär med blandskog och berg i dagen, vilket var typiskt för tiden. Övrigt växtmaterial påträffas i det vilda i stockholmstrakten, exempelvis snöbär, vresrosor och spirea.

Privat – offentlig

På Riksrådsvägen är uteplatserna sällan vägg i vägg med grannens. Genom spegelvändningar, förskjutningar i höjd- och sidled samt genom en indragning under tak skyddas sittplatsen från insyn. Detta förstärktes redan från början med planteringar mellan lägenheternas uteplatser och framför sittplatsen.

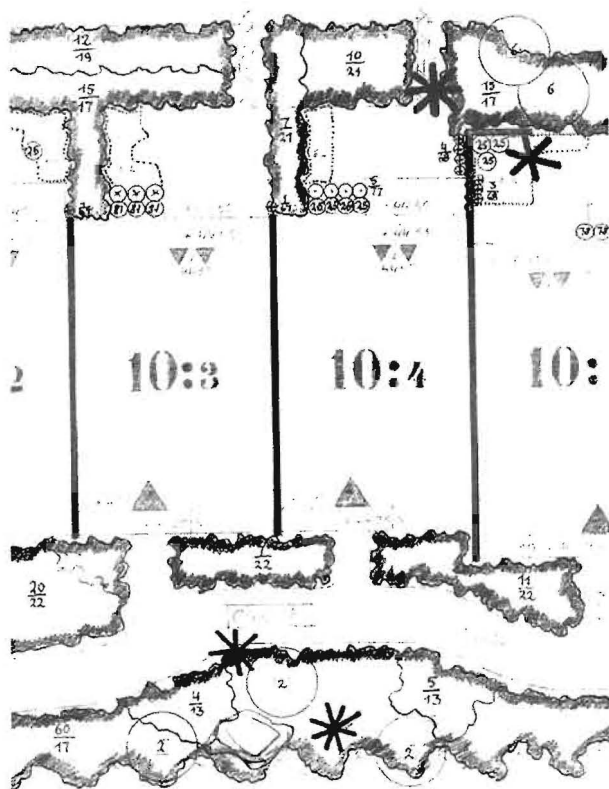

Bild. Trädgårdsritning för Riksrådsvägen 121-123.
Nils Orénto.

I de fall där insyn, terräng, längans förläggning och väderstreck omöjliggjort en placering av vardagsrummet på bottenvåningen har det förlagts på övervåningen. Dessa lägenheter har kompensats med en balkong på ovanvåningen, utanför vardagsrummet.

Radhusens entrésidor har till skillnad från baksidorna fått en mer sluten prägel. Detta medför att husens fram- och baksidor fått olika arkitektonisk karaktär, en mer privat och en mer offentlig sida. Den planterade eller gräsbevuxna framsidan fungerar som en buffertzon eller halvoffentlig zon mellan boende och besökare. Nivåskillnader bidrar ytterligare till intrycket. Genom att samma buskar påträffades på husens framsida förstärks också känslan av offentligt rum.

Betydelsefullt för områdets karaktär är den gradvisa övergången mellan den privata uteplatsen och den offentliga allmanningen med naturmark på husens baksidor. Någon tomtgräns har aldrig varit markerad utan den enskilde boende har endast haft en sittplats och ytterligare några meter till förfogande för egen plantering. Avsaknaden av en stor egen trädgård kompenseras genom stora allmänningar och många lekplatser. Under Riksrådsvägens 50-åriga tillvaro har tomtgränser krupit ut, allmänningar privatiserats och uteplatser buskats in. Ett resultat av ändrade bostadsvanor, behov och ideal.

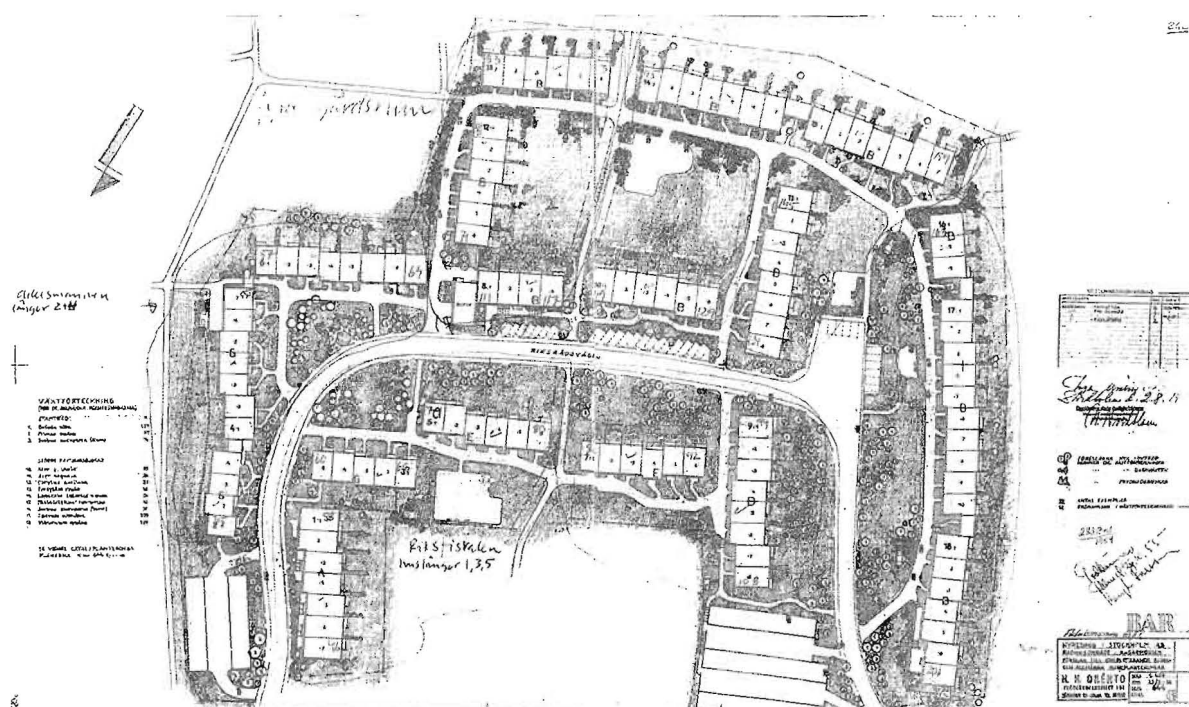

Bild. Förslag till kompletterande björk- och buskplanteringar. Nils Orénto.

Skillnaden mellan den privata uteplatsen och den offentliga allmanningen markerades ytterligare genom växtmaterialet. Växtligheten kring sittplatsen var mer kultiverad och kunde innehålla astilbe, pion, daglilja och hortensia. Mellan och framför radhusens uteplatser var i allmänhet rosenbuskar planterade.

Både gatan och gångvägar är underordnade arkitektur och naturmiljö som ramar in gaturummet. Som ytmaterial till uteplatserna valdes dels grå betongsten för att harmonisera med graniten berghällarna. Grov asfalt med inslag av porfyr användes till gatubeläggning för att undvika svart asfalt vilket skulle ha kommit att dominera karaktären betydligt mer.

Ute – inne

Mycket karaktäristiskt för området är den nära anknytningen mellan ute och inne, vilket gör att områdets arkitektur kan sägas vara typiskt modernistiskt. Utmärkande för rumsbehandlingen i modernismens byggnader är att rummets gränser är odefinierade, att övergångarna mellan rummen är subtila och gradvisa. Detta gäller såväl mellan rum i husens inre, mellan uterum som mellan uterum och inre rum. Den öppna planlösningen är exempelvis ett modernt påfund.

Flera detaljer i husens inre är utformade så att gränsen mellan ute och inne är så omärkbar som möjligt. Främst gäller det de stora fönstren i vardagsrum och allrum. En ytterligare detalj är tegelväggen i hustyp B som delar av uteplatsen från vardagsrummets fönsternisch. Denna knyter genom sin nakenhet samman uteplatsen med vardagsrummet. Också det mörklaserade trätalet i nischen som fortsätter ut över uteplatsen gör att gränsen mellan ute och inne känns liten. Detsamma gäller trätalet i vardagsrummet på hustyp G som fortsätter ut över balkongen.

Foto. Stina Hagelqvist

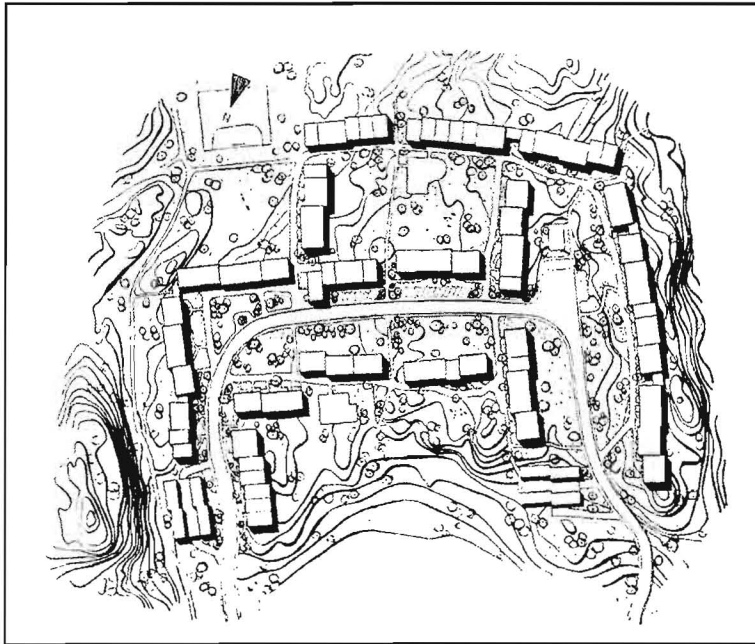
Även sättet att placera väggpartiet med trädgårdsdörren mot tegelväggen bidrar till uterummets närhet. Fönsterväggen är behandlad som en lös skiva.

Denna typ av arkitektur med öppna rum, möjliggjordes under 1800-talets slut då den traditionella konstruktionen med bärande ytterväggar ersattes av pelardäckssystem, i vilka kraften fördelades på ett fåtal punkter istället för längs med hela väggen. Samma funktion har systemet med strävpelare i de gotiska katedralerna.

Gårdarna

En fördel med radhuset i jämförelse med den mer populära villan är radhusets rumsskapande möjlighet, något som paret Geisendorf tillvaratog i planläggningen av Riksrådsvägen. Stadsplanen för Riksrådsvägen med till funktion och karaktär olika gårdar, kan jämföras med den för tiden vanligare lösningen med radhus längs med gatan, vilken förekommer i exempelvis småstugebyråns radhus i södra Bagarmossen. Radhus kring samfälligheter som på Riksrådsvägen, med körbara gångvägar för viktigare transporter, var mer modern och dessutom mer kostnadseffektiv då anläggningskostnaderna minskade

På Riksrådsvägen finns fyra olika rum, sinsemellan olika till karaktär och funktion.

Ur Gullström (red). Léonie Geisendorf. Arkitektur. 1990

”Torget” utmärks av den lilla butiksbyggnaden, kan sägas vara områdets centrum. Grönytan var från början rikt planterad. I förhållande till övriga gårdar kan torget betraktas som det mest konstgjorda. Övriga gårdar präglas i större utsträckning av förädlad naturmark.

Längs med Riksrådsvägen skapas ytterligare ett rum genom att butiksbyggnaden sticker ut framför de från vägen indragna bostadslängorna. På andra sidan motsvaras denna öppning av de tvärställda långorna som sluter rummet genom att gavellägenheterna sticker ut. Detta rum karaktäriseras av parkeringen och den gröna öppna allmänningen.

”Träsket” är helt kringbyggt av radhuslängor och utgörs av förädlad naturmark med höga tallar och björkar. Grönytan är skålad med växtligheten i områdets ytterkanter och ger ett visst insynsskydd och bidrar till rumskänslan. I områdets mitt finns en lekplats för de mindre barnen.

Ytterligare ett rum utgörs av parkeringsområdet i väster. Ursprungligen karaktäriserades detta av fler höga tallar och grönytor. Parkeringsplatserna är tillkomna senare.

Torget

"Torget" kan betraktas som områdets centrum. Här fanns i butiksbyggnaden med sin annorlunda form en liten matbutik vars innehavare bodde i lägenheten ovan. Här kunde man till och med handla på krita. Till slut utkonkurrerades den dock av andra näraliggande butiken när bilen blev allt vanligare.

Gårdsrummet fick också områdets mest omsorgsfulla gestaltning. I kvarteret Riksfiskalen anlades ett stenparti med bergtall tillsammans med vit, gul, orange och purpur fetknopp, blå klockväxter, röd backnejlika, rödviolett backtimjan, aubretia i olika blå och lila nyanser, blå och rosa aster samt vit och rosa mossflox.

I kvarteret Adelsmannen, framför butiksbyggnaden, skulle det finnas en kiosk på en stensatt yta omgiven av bänkar. I planteringens ytterkanter fanns rabatter med lågt växande perenner som fagertrav, astrar, backnejlika och gemsrot i vita, röda och blå nyanser. Dessa var planterade i ett böljande mönster. Som accenter fanns här och var solitärperenner som dagliljor vilka bröt den låga växtligheten genom både färg och höjd. Dessutom fanns på torget asymmetriskt placerade buskage med gula och röda vresrosor, forsythia, rosentry och doftschersmin samt björk, hägg och bärapel.

De olika växterna och buskarna var kombinerade så att blomningarna avlöste varandra från vår till höst.